

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

PERIODICAL DIV.

DEC 11 1941 RECEIVED

NA NARAJ VEC KOT NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
 PO POSTI NARAVNOST NA SVOJ DOM (izvzemli obrok, medelji in pramniki).
 :: Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 240 — Stev. 240

NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 9, 1941 — TOREK, 9. DECEMBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

SOVRAŽNI AEROPLANI NAD SAN FRANCISCO

PONOČI JE BIL NAZANJENO, DA DVE SKUPINI AEROPLANOV LETITA PROTI SAN FRANCISCU. — DRŽALI SO SE PRECEJ DALEČ OD OBALI. — POLET JE BIL POIZVEDOVALNEGA NAMENA. — MESTA ZATEMNJENA V VSEM OKRAJU

Sinoči je bil San Francisco prvič zatemnjen in ravno tako tudi nekatera druga mesta ob pacifiški obali. Poveljnik četrttega prestreževalnega poveljstva (Interceptor Command) brigadni general William O. Ryan je uradno naznanil, da ste nad San Franciscu ponoči leteli dve skupini sovražnih aeroplanov. Ryan je rekel, da je aeroplani zasledil detektor, ki je postavljen na nekem kraju severno od San Franciscu. Detektor je prvič zasledil aeroplane 100 milj od obrežja. Leteli so v dveh skupinah proti Monterey polotoku, okoli 80 milj južno od San Franciscu ter naravnost proti San Franciscu zalivu. Nato je ena skupina letela severno do Golden Gate, druga pa blizu Fort Barry, na južnem koncu mostu čez Golden Gate.

Aeroplani so bili najbrže na poizvedovalnem poletu in niso metali bomb. Ko so nekaj časa letali okoli mesta, so se obrnili proti jugu in so izginiti nad morjem.

Proti njim niso bili poslani ameriški aeroplani in z ozirom na to je Ryan rekel: "Aeroplanov ne boste poslali v zrak, dokler ne veste, kaj sovražnik namerava in kam je namenjen in ne boste poslali aeroplanov v temi, dokler ne veste, kaj hočete napraviti."

Tudi protizračni topovi niso streljali; najbrže, ker aeroplani niso bili dovolj blizu obrežja.

Aeroplani so najbrže odleteli s kakšne japonske matične ladje, ki se nahaja nekje na Pacifiku.

Velika pomorska bitka na Pacifiku

Na 5000 milj dolgi fronti, od Havajskih pa do Filipinskih otokov, je v teku velika pomorska bitka ameriških in angleških bojnih ladij z japonskimi bojnimi ladjami.

Sinoči so Japonci posebno napadali Filipine in sicer veliko pristanišče Palawan. Aeroplani so napadli ameriško letališče in vžgali so se veliki tanki gasolina za aeroplane.

Iz Bele hiše je bilo naznanjeno, da je bilo pri napadu v nedeljo zjutraj na Pearl Harbor na Havajskem otočju ubitih 1500 oseb in ravno toliko ranjenih. V pristanišču se je potopila ena "stara bojna ladja", en rušilec se je razletel in več drugih ladij je bilo zadetih.

Poročano je bilo tudi, da so Japonci zaplenili ameriški parnik President Garfield in kitajskem vođovju. Ladja ima težo 10.000 ton.

Zimski odmor pred Moskvo

Nek nemški častnik je v Berlinu naznanil, da je huda zima vstavila nemške armade tik pred Moskvo in da Moskva to zimo najbrže ne bo zavzela. Iz te izjave je mogoče sklepati, da nemško vrhovno poveljstvo čez zimo ne namerava pričeti nobene večje ofenzive proti glavnemu mestu Rusije, pač pa bodo boji na fronti dalje proti jugu.

Nemška uradna časniškarska agentura DNB. zatrjuje, da je bilo v dosedanjih bojih "izključenih iz bojev" okoli 10.000.000 Rusov.

Nemško vrhovno poveljstvo je naznanilo, da bo nadaljni potek bojev "zapovedovala zima." Nemški častnik je dalje rekel: "Zima je tako strašna, da v motornih vozilih celo zmrzne olje. Vojaki in častniki, ki si iščejo zavetja, naravnost primrznejo k tlom. Pod temi okoliščinami je vojevanje naravnost nemogoče. S tem pa se ni rečeno, da bo fronta umrla. Bodo še vedno krajevne operacije, krajevni zračni napadi in krajevno utrjevanje fronte, kakor zlasti med Rostovom in Taganrogom, kjer bomo bojno črto uredili tako, da bo v naš prid."

Poročilo s fronte pravi, da se nemški vojaki zakopujejo v jarke ter se ne spuščajo v boje, dokler ne napoči ugodnejše vreme.

Pomladno vreme v gornjem New Yorku

Po vsem severnem delu newyorške države je bilo prejšnji teden prav pomladno vreme. Lani je ob tem času v Buffalo zmrzvalo, letos je pa kazal toplomer 70 stopinj. Izza leta 1891 ni bilo v tem času tako gorkega vremena.

V Syracuse so začele cvetati vrtnice. Po nekaterih farmah so v cvetju hruške in jabolka.

Mobilizacija Norvežanov v inozemstvu

V Londonu je norveška vlada objavila, da bo poklicala pod orožje vse za vojaško službo sposobne Norvežane po vseh delih sveta.

Norvežani, stari od 20 do 37 let, naj se takoj registrirajo pri norveških konzulatih.

Nemirne volitve v Buenos Aires

Tekom volitev v provinci Buenos Aires je bilo oddanih več strelcev. Ena oseba je bila usmrčena, dve pa nevarno ranjeni. Dogodek se je završil v Quilmes, 21 milj južno od Buenos Aires, kjer je policija v petek razbila zborovanje liberalne stranke.

Napadalec doslej še niso izsledili. Pripeljali so se v trucku, oddali v množico nekaj strelcev in izginiti brez sledu.

Po drugih argentinskih krajih so se volitve razmeroma sprecej mirno završile.

Stališče republike Kube

Fulgenci Batista, predsednik republike Kube, je sporočil, da bo v japonsko-ameriškem sporu Kuba odločno na strani Združenih držav. Japonsko poslanstvo v Havani je mečno zastraženo.

HITLER POVELJUJE PORAZENI ARMADI

Na južni ruski fronti je Adolf Hitler osebno prevzel vrhovno vodstvo, ker je doživel pri Rostovu strahovit in poniževalen poraz. To poročilo je prišlo in zanesljivih krogov, ki so v ozkem stiku z nemško nacijsko stranko in nemško armado. Isto poročilo tudi pravi, da so nekateri nemški generali skušali skleniti mir z Anglijo in njenimi zavezniki.

Hitler je upal, da bo njegova armada uspešno vrla na Kavkaz in se polastila njegovih bogatih petrolejskih skladišč, kar je za motorizirano armado neobhodno potrebno. Nemci je namreč pričelo primanjkovati petroleja, zato je brezpogojno potrebno dobiti nove zaloge.

Nemški visoki častniki, ki so zapleteni v "mirovno zaroto", so popolnoma zadovoljni, da je sedaj Hitler sam prevzel vrhovno poveljstvo, kajti vedo, da če je armada, ki je prodirala proti Kavkazu izčrpana, in da je polom neizogiben in da bo Hitler v Nemčiji izgubil ves ugled, ko bo narod zvedel, da je moral sam prevzeti vrhovno poveljstvo nad poraženo armado.

Nemški častniki so tudi zelo nejevoljni, ker se navadni "kaprali" vmešava v vojaške zadeve.

Zares je bil prevarjen ni treba služiti

V Detroitu, Mich., je dobil Frank Kujava, ki se smatra za delavskega županskega kandidata, pri volitvah dne 4. nov. samo štiri glasove.

Preslepavali so me, — je pisal sodniku Madsen, — in sicer grdo preslepavali. Zato imam tudi nepobiten dokaz. So glasno z uradnim štetjem nisem dobil v mojem lastnem okraju nobenega glasu, četudi bi moral že vsaj enega dobiti, namreč moj glas. Pri štetju pa moje glasovnice niso našli, četudi se natančno spominjam, da sem jo oddal zase.

Sodnik je naročil volivnemu komisarju preiskati zadevo.

Nemška roparska ladja potopljena

V soboto je angleška križarka Dorsetshire v južnem Atlantiku potopila neko nemško roparsko ladjo, ki je bila iz potniškega parnika prenovljena v bojno ladjo. Angleška križarka je takoj nato, ko se je roparska ladja potopila, odplula in ni skušala rešiti nemške posadke, ker so bile v bližini nemške podmornice.

Predsednikova vojna poslanica

Senat in poslanska zbornica soglasno sprejela resolucijo o vojnem stanju. — Samo kongresnica iz Montane je glasovala proti.

Četrť ure zatem, ko je predsednik Roosevelt obema zbornicama prebral svojo vojno poslanico, je senat soglasno z 82 glasovi sprejel resolucijo, ki pravi, da med Združenimi državami in Japonsko obstoji vojno stanje. Nekateri senatorji pri glasovanju niso bili v zbornici.

Ob 1.10 popoldne pa je poslanska zbornica sprejela isto resolucijo s 388 glasovi. Proti njej je glasovala samo kongresnica iz Montane Miss Jeanette Rankin, ki je tudi leta 1917 glasovala proti vojni napovedi Nemčiji.

Ob 4.10 popoldne je predsednik Roosevelt resolucijo podpisal in od tedaj naprej so Združene države uradno v vojni z Japonsko.

Včeraj ob 12.30 popoldne je predsednik Roosevelt na skupni seji senatne in poslanske zbornice prebral naslednjo vojno poslanico:

Kongresu Združenih držav: Včeraj, 7. decembra, 1941 — kateri dan bo živel v nesramnosti — so mornariške in zračne sile japonskega cesarstva nedoloma napadle Združene države Amerike.

Združene države so bile v miru s to državo in na željo Japonske so se se vedno pogajale z njeno vlado in njenim cesarjem, skušajoč vzdržati mir na Pacifiku.

Vzlic temu pa sta eno uro zatem, ko so japonski zračni skvadroni pričeli bombardirati Oahu, japonski poslanik v Združenih državah in njegov tovariš izročila državnemu tajniku formalni odgovor na zadnje ameriško spomenico. Medtem ko je ta odgovor povzročil, da izgleda nepotrebno, da bi se še nadaljevala sedanja pogajanja, ni vseboval nobenega migljaja ali pretanje o oboževnem napadu.

Naj bo zapisano, da oddaljenost Havaja od Japonske kaže jasno, da je bil napad premišljeno začet z pred mnogimi dnevi ali celo tedni. V tem času je japonska vlada premišljeno skušala varati Združene države z napačnimi izjavami in z upanjem na nadaljni mir.

Včerajšnji napad na Havajske otoke je povzročil veliko škodo na ameriške mornariške in vojaške sile. Mnogo ameriških življenj je bilo izgubljenih. Poleg tega so bile tudi ameriške ladje torpedirane na visokem morju med San Franciscu in Honolulu.

Včeraj je Japonska tudi napadla Malajo.

Sinoči je japonska armada napadla Honkong.

Sinoči je japonska armada napadla Guam.

Sinoči je japonska armada napadla Filipinske otoke.

Sinoči so Japonci napadli otok Wake.

Danes zjutraj so Japonci napadli otok Midway.

S tem je tedaj Japonska pričela nepričakovano ofenzivo, ki je razširjena čez celo Pacifiško pokrajino. Včerajšnja dejstva govore sama za sebe. Narod Združenih držav je že postavil sam svoje mnenje in dobro razumeva zapletljaj, ki so v tesni zvezi z življenjem in varnostjo naroda.

FOR DEFENSE
 BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS
 V tem času narodne stiske potrebuje naša domovina vašo pomoč. Kupujte redno Defense Stamps in bonde.

Kapitalisti o Smithovi predlogi

Vlada bo povzročila katastrofo, če bo skušala v tem času zatirati delavske organizacije. — Pravice in dobrine naroda v nevarnosti.

Na letni konvenciji je bil izvoljen za predsednika Narodne družbe tvornicarjev (National Association of Manufacturers) W. P. Whiterow, predsednik jeklarskega podjetja Blaw-Knox Company v Pittsburghu.

Ob tej priliki je nastopilo več govornikov, med njimi tudi Ernest T. Weir, predsednik National Steel Corporation.

Vlada se pritožuje, — je izjavjal Weir, — da je narod brezbrizen napram obrambnemu programu. Če je to res, naj vlada pripiše sama sebi vs krivdo. Rooseveltova administracija je v vseh notranje političnih zadevah ignorirala "mandat ameriške javnosti".

Vlada se mora sama nekoliko zrtvovati in opustiti precej svoje oblasti, predno se sme nadati, da bo narod prostovoljno prinašal velike žrtve.

William H. Davis, predsednik narodnega obrzružnega posredovalnega urada, je napovedal splošno katastrofo, če bi vlada zdaj poskušala zatirati delavske organizacije.

Navzoči tvornicarji so naposled sprejeli resolucijo, čije svrha naj bi bila omiliti delavsko krizo. Po njihovem mnenju se je sedaj vsaka stavka nekažno darilo Hitlerju. — Stavke povzročajo v prvi vrsti sebični delavski voditelji, da bi si zajamčili monopol. Če imajo delavci pravico stavkati, ni s tem rečeno, da smejo komu odrekati pravico do dela.

Alfred P. Sloan, Jr., predsednik General Motors, je rekel: — Narodu proti nevar-

nost, da bo izgubil vse tiste pravice in dobrine, zaradi katerih se pripravlja na vojno. Javne napade je kaj lahko odbiti, nevarnost je pa v tistih skritih in zahrbitnih napadih, ki ogrožajo naš način življenja.

Ko je stopil na pozornico Howard W. Smith, demokratični kongresnik iz Virginije, čigar protistavkovno predlogo je prejšnji teden sprejela poslanska zbornica, so ga navzoči navdušeno pozdravili.

Glede svoje predloge je dejal, da bo zajamčila dvojje temeljnih pravice: — pravico do dela ter dolžnost vlade, šteti to pravico.

Iz Washingtona poročajo, da je podpredsednik Wallace, naročil skrajno zmernemu senatnemu odboru za delavske zadeve, naj prouči v poslanski zbornici sprejeto Smithovo predlogo, naperjeno proti stavkam.

Senatni odbor za delavske zadeve ima svojo predlogo, ki je dosti milejša kot Smithova. Zaukrat se še ne ve, kako se bo odločil: ali bo skušal svojo predlogo prodreti ali pa Smithovo omiliti.

Voditelji CIO in Delavske federacije so Smithovo predlogo ostro kritizirali.

William Green je trdil, da je ubrala Amerika pot v smeri proti totalitarizmu. S Smithovo predlogo se mora strinjati vsak sovražnik organiziranega delavstva.

Po mnenju Philipa Murraya, predsednika CIO, ogroža predloga ustavne pravice ameriškega delavstva.

Franklin D. Roosevelt.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation),
Frank Sakser, President; J. Lapaha, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$4. — Advertisement on Agreement.

Za celo leto vsja list za Ameriko in Kanado \$8.—; za pol leta \$5.—;
za četrt leta \$3.50. — Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$4.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1242

OZADJE JAPONSKO-AMERISKEGA SPORA

Osemindeset let je vladal mir med Japonsko in Ameriko. 31. marca 1854 so Združene države odprle Japonski pot v svet ter sklenil z njo prijateljsko in trgovinsko pogodbo. Kmalu po tistem je sklenila Japonska slične pogodbe tudi z drugimi državami.

Japonsko prijateljstvo napram Ameriki se je začelo ohlajati leta 1905 po miru v Portsmouthu. S tistim mirom je bila zaključena japonsko-ruska vojna, in Japonci so bili takrat prepričani, da so bili osleparjeni za velik del vojnega plena.

Samurai — stranka japonskih junkerjev in militaristov, — je vedno sanjala o razširjenju Japonske.

Prva prilika se jim je nudila ob izbruhu svetovne vojne, ko so pograbili filenško posest Kiaučau.

Japonci so kmalu spoznali, da imajo velesile, med njimi tudi Združene države, drugje dovolj posla in opravlja in so sklenili razširiti svoje cesarstvo.

Politika gospodarsko-političnega razširjenja, ki jo je začela Japonska uganjati na azijskem kontinentu, je kmalu pokazala svoje uspehe. Japonski militaristi so pograbili tudi nekaj ozemlja. V Vladivostoku so izkrcali vojaštvo ter so bili že v ostrju Transbaikalske, ko jih je presenetil konec svetovne vojne. Zavzeto ozemlje so morali vrniti ter se po miru v Versailles zadovoljiti le z nekaterimi bivšimi nemškimi kolonijami.

Prava znamenovalka v prvi svetovni vojni je bila Amerika. Japonska se je kmalu prepričala, da na postaven način ne more uveljaviti svojih zahtev. Dve mogočni sili sta ji branili — Amerika in Anglija.

Vse to je bilo pa kakor vođa na mlin japonskih fašističnih elementov.

18. septembra leta 1931 je padel v Mukden prvi strel, ki je bil znamenje odpora japonskih mogočnikov. Japonska je začela s tem igrati vlogo revolucionarnega faktorja v svetovni politiki.

Najprej so Japonci osvojili Mančukuo, nato pa začeli segati globlje v kitajsko ozemlje.

Takrat je Amerika svečano izjavila, da ne bo priznala nobene japonske osvojitve. Sovraštvo napram Stricu Samu je vsled tega naraslo.

Nadaljne razvoje je mogoče kar na kratko omeniti. Leta 1937 je začela Japonska vojno s Kitajsko, ne meneč se kaj prida za ameriške in evropske interese. Baš nasprotno: med Ameriko in Japonsko se je pojavljalo čedalje več nesporazumov. — Toda Amerika je hotela vzdržati mir za vsako ceno.

13. decembra 1937 so Japonci potopili na reki Jangtse ameriški "gunboat" Panay. Ameriško prebivalstvo je bilo skrajno ogorčeno, toda predsednik Roosevelt je bil uspešen v vlogi pomirjevalca. Japonska vlada se je opostila, kar je smatrala Amerika za popolno zadostženje.

Navzlic skrajni ameriški popustljivosti in miroljubnosti se je Japonska dne 27. septembra lanskega leta zvezala z Nemčijo in z Italijo ter postala članica ošišča. Zveza je bila naperjena v prvi vrsti proti Združenim državam.

Japonska je začela ogrožati Thailand ter holandske kolonije v Vzhodni Aziji, ki so Ameriki neizčrpen vir raznih surovin.

Predsednik Roosevelt in državni tajnik Hull sta si na vse mogoče načine prizadevala pojasniti Japonski nesmisel njenega početja.

Predsednik Roosevelt je poslal osebno poslanico japonskemu cesarju Hirohitsu.

Posebni japonski odposlanec Kurusu je bil v nedeljo še vedno v Washingtonu, ko so japonska letala napadla ameriško posest v Pacifiku in ko je Japonska napovedala Ameriki vojno.

Skoro sto let staro prijateljstvo dveh velikih narodov je postalo žrtve fašistične nestrpnosti.

Darovalci krvi

V New Yorku je bil ustanovljen odbor, čegar naloga je med inozemci zbuditi zanimanje za darovanje krvi v narodno obrambo pod pokroviteljstvom Ameriškega Rdečega križa.

Mnogim vojakom, ki so bili težko ranjeni v bojih, je pogosto treba vrizgati kri, da jim je rešeno življenje.

Zato razglasa odbor "The Legion of Alien Volunteer Blood Donors for National Defense" najni poziv na vse tujce moškega in ženskega spola, da se žrtvujejo in dajejo v ta namen svojo kri.

Urad tega odbora je: 139 E. 36th St., New York, N. Y. Telefon: CAledonia 5-4400.

Rekordna božična trgovina

Trgovinski departmet je mnenja, da bodo ljudje nakupili v sedanjem predbožičnem času skoro za šest tisoč milijonov dolarjev raznih predmetov za božična darila. Nakupi bodo potemtakem za 750 milijonov dolarjev večji nego lani.

Množina prodanih "predmetov ne bo dosti večja kakor lani, toda ljudje bodo morali vse dražje plačati.

Stopetdesetletnica ameriških državljskih garancij

Prva desetorica dostakov (amendmentov) k ustavi Zdr. držav je znana pod skupnim imenom Bill of Rights. Ta tradicionalni naziv prihaja iz angleške zgodovine; starodavni Bill of Rights je bil tam vzkonjen leta 1689 in z njim so bile zajamčene osnovne svobode državljanov. Ameriški Bill of Rights je postal osnovni del ameriške ustave dne 15. decembra 1791, ko je država Virginia odobrila predlagane amandemente in tako zaokrožil, da predpisano tridesetinsko večino držav, potrebnih za končno uveljavljenje ustavne spremembe, predlagane od kongresa.

Nekatero države, ki so bile odobrile predlagane amandemente poprej, so že proslavile to obletnico. Na primer država New Jersey je bila prva, ki je odobrila te ustavne spremembe že 20. novembra 1789, samo 56 dni, odkar je prvi kongres predložil spremembe v odobritev.

Ker pa je Bill of Rights postal del ustave šele po odobritvi, oziroma ratifikaciji države Virginia, se dan 15. decembra po predsednikovi proklamaciji proslavi kot National Bill of Rights Day.

Ko se je sestavljala izvirna konstitucija se je pretresala potreba vključitve določb o ustavnih garancijah državljskih pravic. Bill of Rights pa je bil namenoma izpuščen. Ena stranka, ki jo je vodil Alexander Hamilton, je bila umenja, da z ozirom na to, da federalna vlada ima tako omejeno oblast, ni strahu, da bi mogla ogroziti civilno svobodo ljudstva. Drugi razlog je bil v tem da so državne ustave že vsebovale garancije o civilnih svobodah.

Ljudstvo pa ni bilo zadovoljno. Mnogi so bili mnenja, da jim nova vlada ne jamči ravno istih svobod, radi katerih so se borili proti angleški vladi. Nasprotnost proti novi konstituciji so ravno izvirala iz opustitve takega Bill of Rights iz konstitucije. Država Rhode Island in druge niso hotele odobriti nove konstitucije radi te opustitve. Končno je bil prvi kongres primoran, da popravi, kar je bilo opuščeno v izvirni konstituciji. Končno je kongres predložil ustavni dodatek v obliki dvanaest amandementov, ki v tekni ratifikacije so se skrčili na deset. Teh deset amandementov je ameriški Bill of Rights.

Ti amandementi, ki so postali bistven del ameriške ustave, so:

ČLEN I.

Kongres ne sme napraviti nikakega zakona, ki bi prepovedal svobodno izvrševanje katerega veroizpovedanja. Niti ne sme napraviti nikakega zakona, ki bi omejeval svobodo govora in tiska, oziroma pravico

ČLEN II.

Ta dostavek jamči pravico ljudstva do nošenja orožja.

ČLEN III.

Prepoveduje se vkvartiranje vojaštva v privatne hiše brez dovoljenja lastnika.

ČLEN IV.

Osebe hiše, papirji in lastnina državljanov so nedotakljive brez sodnega povelja (warrant).

ČLEN V.

Nikdo ne sme biti kaznovan brez predhodne obtožbe se strani velike porote. Nikdo ne sme biti prikrajšan, kar se tiče svobode, življenja ali lastnine brez primarnega sodnega postopanja (due process of law). Privatna lastnina se ne sme odjemati brez pravične odškodnine.

ČLEN VI.

Garantira hitro in pravično kriminalno postopanje.

ČLEN VII.

Predpisuje porotne obravnave v civilnih tožbah.

ČLEN VIII.

Prepoveduje pretirane jamščine (bails) in krute kazni.

ČLEN IX. in X.

Oba zadnja dodatka rezervirata ostale pravice ljudstvu in državam.

Pošljite božična darila zgodaj

Poštna uprava opozarja javnost, da že sedaj pričnete kupovati božična darila in jih pošiljati.

Pošta priporoča geslo: Kupite sedaj, skrbno zavijte, napišite natančen naslov, napišite tudi svoj naslov, odpošljite pravočasno.

Generalni poštar je raznamil, da na Božič, 25. decembra poštni uradi ne bodo odprti in da pisma in druge poštno pošiljke ne bodo dostavljene naslednjikom.

Zato je potrebno, da vsakdo pošlje božične dopisnice in zahtevke pravočasno, da jih bo mogoče strankam dostaviti pred božičnim dnem.

ČLEN VII.

Predpisuje porotne obravnave v civilnih tožbah.

ČLEN VIII.

Prepoveduje pretirane jamščine (bails) in krute kazni.

ČLEN IX. in X.

Oba zadnja dodatka rezervirata ostale pravice ljudstvu in državam.

Olimpiada bodočnosti

V času velikih zgodovinskih dogodkov in stvarjanja nove dobe, bi se morda zdelo pretirano ali čudno, da govorimo o olimpijskih nalogah bodočnosti ki je še kdo ve kje v daljavi. Toda pri tem nas opravičuje in celo obvezuje dejstvo, da je sodobni olimpijski duh prodrl globoko v srca mladine vseh narodov, da tudi oni, ki stojijo danes druga proti drugi v obojevalnem sporu.

Olimpijski duh predstavlja višek vseh duševnih in telesnih moči, ki se nlagajo za dobro skupnosti. Že sama ta skupnost je bila Grkom narod in je obsegalo vse Grke, ne glede na to, kjer so takrat prebivali po svetu. Combertin je vse kulturne narode sveta storil za sodelavce te duhovne dobrine starih Grkov. On je zažgal olimpijsko baklo, ki jo je z navdušenjem sprejela po oceanih lečenana mladina sveta. Combertinova bakla sveti edinstveni ideji krepitve in merjenja sil v plemenitem tekmovanju, ter bo tudi v bodoče služila tej ideji. To lahko trdimo tudi danes, kajti čeprav je olimpijsko slavlje iz leta 1940 propadlo v senci merjenja sil z orožjem, je olimpijski duh ostal in bo v danem času spet oživel.

Ugovarjali bomo vsem, ki bi nam mogli očitati, da je brezplodno olimpijsko delo v teh dnevih, ko rožlja orožje v Evropi in ko padajo vsak dan nove važne politične odločitve. V Evropi in na Daljnem vzhodu se bojuje najboljša mladina, medtem, ko po ostalih celinah vodi mladina prav tako veliko in ogorčeno duhovno borbo, v kateri se bore nove politične in gospodarske ideje proti stari. Toda pozabiti ne smemo, da bodo te borbe ostale, dokler bodo ljudje na svetu in dokler bo živi duh ustvarjal svet, na katerem živimo.

Sport ni nikoli bil brez smotra, temveč je zmerom služil duhu. V tekmovanju — ki se je rodilo iz igre in se je izvajalo po natančno določenem načrtu — so grška plemena iska-

Peter Zgaga

Kava ali čaj.

Med zdravniki, strokovnjaki in tudi preprostim ljudstvom se vrši že nekaj stoletij pravda, kaj je zdravju bolj škodljivo — kava ali čaj. Nekateri pravijo, da kava, drugi prisegajo, da čaj.

Tekom prejšnjega stoletja so se o tem prepirali tudi člani švedske Akademije znanosti. Napisali so debale knjige, in imeli strokovnjaška predavanja, v katerih je vsaka stranka svoje trdila.

Slečnjše se je švedski kralj Gustav III. navelikal tega pričkanja in je sklenil nazorno

la pot, kako bi postala vladajoči narod. Tako bo tudi mladina v bodočnosti spet korakala po olimpijski poti! Sam Caubertin je določil kot nalogo olimpiizma našega časa, da mora borec v olimpijskem stadionu — znamenju petih prepletelih krogov, ki označujejo pet celin sveta — proslaviti svojo domovino, svojo zastavo in svoje plemo. Smisel olimpijskih iger, ki imajo ta odrejeni cilj, ne bo nikdar propadel, vse do tlej, dokler bo duh, ki črpa iz zgodovine, ustvarjal bodočnost.

Svečanost 12. olimpijskih iger v Helsingih je postala žrtev burnega navalava v razvoju človečanstva. Velik del mladine, ki se je leta 1936 zbrala v berlinskem stadionu na nirojljubnem tekmovanju, je danes v nasprotnih taborih. Toda samo oni, ki ne zaupa tej mladini, bo dvomil, da ni šla tjakaj iz dolžnosti do svojega naroda in z odločno voljo, da doseže boljše in svobodno bodočnost. Te mladine se je naučila medsebojne spoštovanja in samo slabše bo v teh časih izgubil spoštovanje, ki mladini vsega sveta daje sile, da gradi novo bodočnost.

TRGANJE IN BOLEČINE V MISICAH?

Hitro pomoč dobiti s Pain-Expeller-om, čudovitim mazilom, ki ga rabijo tisoči. Nad 15 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove dobrotelosti. Zadržite se novi Pain-Expeller s Sistrum na ikatijci.

PAIN-EXPELLER

Takoj po poroki ga je dobila po svojeto. Odpor, ki se je porodil v njem, je kmalu uspešno premagala. Njena beseda je bila odločilna. Pa saj ni bilo treba besede, že njemu pogledu se je brezpogojno pokoril.

Tako je minilo leto za letom. Deset let, petnajst, osemnajst let. Ves ta čas je bila neomejena vladarica v hiši in domu. Ves denar ji je moral izročiti čoo zadnjega centa in delati kot črna živina. Na glas se ni pritoževal in ni tarnal, toda grizlo ga je, strašno grizlo globoko v srejo.

Neke sobote je storil nekaj, česar ni storil še nikdar v vseh osemnajstih letih zakona. V krčmo je zavil in se napil korajže. Toliko korajže si je privoščil, da je prišel domov, udaril po mizi in zakričal: — Od danes naprej bom pa jaz gospodar pri hiši!

Zena ga je zaničljivo pogledala izpod trepalnic in povsem mirno rekla: — Kur lepo spat pojdi, revež, in nikar ne kriči, da te otroka ne slišita. — Fant je star šestnajst, dekle pa sedemnajst let. Prestara sta že, da bi ti kaj takega verjela...

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Note
za
PIANO-HARMONIKO ali KLAVIR

Po 35c komad:

SLOVENIAN DANCE
VANDA POLKA
PO JEZERU
K O L O
OHIO VALLEY
SYLVIA POLKA
TAM NA VITNI GREDI
MARIBOR WALTZ
SPAVAJ MILKA MOJA
ORPHAN WALTZ
DEKLE NA VRTU
OJ, MARIČKA, PEGEJAJ
ŽIDANA MARELA (polka)
VESELI BRATCI (mazurka)

RABČICA
MLADI KAPETAN
KO PTICIGA TA MATJA
ZVEDEL SEM NEKAJ

Po 25c komad:
MOJA DEKLE JE ŠE MLADA

Naročite pri
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

Najboljši prijatelj v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 52,000
PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:
2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RADA BI IZVEDELA

kje se nahaja moj stric VALENTIN VOUK (Wovk), doma je bil iz Nova Vas, fara Lesce pri Radovljici. Nazadnje je bival v New Yorku sedaj najbrž v Brooklynu. Ako katerih cenjenih čitateljev Glas Naroda ve kaj o njem, ali pa še sam čita te vrstice, prosim ga, naj se oglasi njegovi nečakinji, Miss Ljudmila Knačevič, 701 East 159th St., Cleveand, Ohio. (3x)

SLOVENCII
NAJBOLJ POPOPNA ZALOGA SLOVENSkih FONOGRAFSkih PLOŠČ DOBITE PRI
JOHN MARSICH, Inc.
463 WEST 42nd STREET
NEW YORK, N. Y.

Darovalci krvi

V New Yorku je bil ustanovljen odbor, čegar naloga je med inozemci zbuditi zanimanje za darovanje krvi v narodno obrambo pod pokroviteljstvom Ameriškega Rdečega križa.

Mnogim vojakom, ki so bili težko ranjeni v bojih, je pogosto treba vrizgati kri, da jim je rešeno življenje.

Zato razglasa odbor "The Legion of Alien Volunteer Blood Donors for National Defense" najni poziv na vse tujce moškega in ženskega spola, da se žrtvujejo in dajejo v ta namen svojo kri.

Urad tega odbora je: 139 E. 36th St., New York, N. Y. Telefon: CAledonia 5-4400.

Rekordna božična trgovina

Trgovinski departmet je mnenja, da bodo ljudje nakupili v sedanjem predbožičnem času skoro za šest tisoč milijonov dolarjev raznih predmetov za božična darila. Nakupi bodo potemtakem za 750 milijonov dolarjev večji nego lani.

Množina prodanih "predmetov ne bo dosti večja kakor lani, toda ljudje bodo morali vse dražje plačati.

Miklavžev oobrotnik.

Kamorkoli se človek ozre v sedanjem predbožičnem času, vidi naslikanega ali živrega Miklavža, ki mu pravijo v Ameriki Santa Claus. To so povsem stari, revni možje, ki se dajo za par borih centov na dan trgovcu maskarati, da vzbujajo božično razpoloženje.

Nekež sem bil priča neobičajnemu prizoru. Po mrzlem tlaku je komaj prenikal moge oslabei Miklavž in nosil v prepirni roki tablo z velikem reklamnim napisom. Nasproti se mu primaja srednjeleten lahkoživček, ki se mu je poznalo, da ga je čez mero potegnil.

Skusa se zaplesti z njim v pogovor, toda Miklavž položi prsta na usta, češ, da mu je prepovedano govoriti. Lahkoživček ga pomilovalno opazuje, nato mu pa stisne v roke pest drobiža.

Že precej hvaležnih pogledov sem videl, toda še nikdar nisem videl nikogar tako hvaležno pogledati, kot je pogledal namišljeni nebeski svetec svojega pijanega oobrotnika.

Kratka Dnevna Zgodba

JOSIP STARIHA:

OBISK

"Kaj pa vi tukaj, Gozdnik?" Stari mož se je začudeno, skoro prestrašeno ozrl. Kdo neki ga pozna v daljnem tujem mestu? Svoje drobne živahne oči je uprl v neznanca in ga zvedavo motril.

"Ježoš, ježoš, ali vidim prav, — ali niste Hrastar, gospod Hrastar?" je naposled viknil veselo.

"Zadeli ste, Gozdnik."

"Za božjo voljo, kaj pa delate tukaj?"

"Ze nad leto dni bivan v tem mestu, Gozdnik. Zato ni nič čudnega, ako trčiva skupaj. Toda da ste vi tukaj, je nekaj čudnega. Stavim da niste bili še nikdar v tem mestu. Kaj vas je torej prineslo?"

Gozdnik je stal ves sključen pred nekdanjim učiteljem svojih sinov. Videti je bilo, da ni samo leta, ki ga tlačijo s tlom, ampak da se je v rhu let nakupičilo še marsikaj drugega, da se je teža podvojila.

"Kakor nalašč ste prišli, gospod Hrastar," je govoril stari mož in skoro boječe. "Nikjer se ne spoznam v mestu, uganili ste, da nisem bil še nikdar tukaj. Ze je enajst ura, a jaz že od ranega jutra izprašujem ljudi, kje je nadomestna bolnišnica št. 2 pa nobedeu me ne razume ali pa noče razumeti. Vsak me gleda debelo, marsikdo se pa še ob mene obregne, ker ne znam nengski. Sam Bog ves je torej poslal."

RAZPRODAJA SLOVENSkih KNJIG po zmerni ceni

- Po 50c zvezek**
Andrej Ternovec (Ivan Albreht)
Blagajna Velikega Volvoda (Frank Heller)
Bele noči mali junak (Dostojevski)
Filozofska zgodba (Alžiz Jirasek)
Gospod Fridolin Zolna in njegova družina (Fr. Milčinski)
Kaj se je Makaru sanjalo (V. Korolenko)
Na različnih potih (Franc Frisch)
Peter Pavel Clavar (Dr. L. Fregelj)
Pravica Kladiava (Vladimir Levstik)
Silka Doriana Gray (Oscar Wilde)
Verno dušo v tihoti (Frasper Mirman)
Zapiski iz mrivega doma (A. M. Dostojevski)
- Po 70c zvezek**
Do Ochrda in Bistole (Ivan Melik)
- Po 75c zvezek**
Belgor (Artur Bernede)
Onstran pragozda (James Oliver Curwood)
Po strani kloboč (Damiir Feigel)
Zlati Pantar (Sincelar Gluck)
Rdeča Megla (O. R. Frich)
- Po \$1 zvezek**
Ugrabljeni milijoni (E. G. Seliger)
Veridicus (Pater Kajetan)
Sivka (E. S. Thompson)
Rodsrska balada (Marica Majerjeva)
Prigodbe čehelice Majo (Waldemar Bonsels)
Pingvinski otok (Anatole France)
Pisano zgodbe (Janiko Kac)
- Po \$1.25 zvezek**
Skrivnostni studenci (Pavel Keller)
- Po \$1.50 zvezek**
Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)
Tigrovi zobci (Maxice Lablane)
Herlot Dimac (Jack London)
Misterija (Gustave le Rouge)
- Po \$2.50 zvezek**
Vlšnjeva repatica (Vl. Levstik)

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENSKE PUBLISHING CO.
216 West 18th Street, New York, N. Y.

"Čas imam, Gozdnik, zato grem kar z vami in vam pokazem. Toda koga iščete? Treba je, da vprašamo v pisarni v pritličju."

Starec je izvlekel iz jopiča zmečkano vojno dopisnico in jo pomnil Hrastarju.

Z nerodnimi črkami je bilo tam zapisano:

"Dragi oče in mati. Ranjen ležim v C. v nadomestni bolnišnici št. 2, in bi rad videl, če me pridete obiskat. Vaš sin Janez. Na roki sem ranjen."

Hrastar je naglo prečital, ter dejal:

"Pojdite z menoj. Ako je res tukaj, ga kmalu najdeva."

Starec se je zasvetilo oko in trdnice je prijel za svojo palico. Pod pazduho je stiskal precej obešen sveženj. Noge ga niso hotele prenežno nositi, zato sta stopala počasi po mestnih ulicah.

"Kateri sin je to?" vpraša Hrastar. "Starejši ali mlajši? Ne spominjam se natančno imen."

"Starejši, starejši, gospod Hrastar. Mlajši je tudi pri vojakihi, pa do zdaj še ni bil v ognju. Še vedno je v Gorici."

"Hudo vam je bilo, ko ste morali oba oddati?"

"Hudo, gospod, hudo. Hiša je prazna, vse kakor bi pogorelo. Midva z materjo sva stara in nadležna, komaj se nam ljubi še živeti in dekleta si skoraj ne upajo govoriti, kaj še le, da bi tuintam zapele, kakor se je to godilo v prejšnjih časih. Vse je izumrl, gospod Hrastar, vse! Še sultanu pred hišo se ne ljubi več hajati."

"Ali ni bil Janez že oženjen?"

"Ne še. Prihodnji predpust sem mu mislil izročiti gospodarstvo. Pa Bog ve sedaj, kako se pride."

Naenkrat se je starec ustavil in zamislil. Njegovo oko je običalo na tlaku kakor bi ničesa iskalo, palica se je začela tresti v njegovi desnici.

"Nekaj vas je naenkrat oplašilo?" je dejal Hrastar in se ustavil poleg njega.

Starec je dvignil oko proti njemu, bilo je kalno in nemirno.

"Nenadoma mi je zopet šnila nelepa misel v nožgane," je dejal skoro trudno. "Ves čas odkar sem dobil Janezovo dopisnico, me nadleguje. Nadlegoval me je pred sinočnjim v sanjah; nisem se je mogel potent otresti, vso pot nití nooči v vlaknu, ki je tako počasi vozil od postaje do postaje. Moj Bog!"

"Ne pomaga, ako se razburjate brez potrebe," ga je tolajil Hrastar.

"Ali niste ničesar zapazili, ko ste čitali njegovo dopisnico?" je vprašal starec in stopil počasi dalje.

"Pač. Da je silno kraka. Pa saj mnogo se itak ne sme pisati, le najpotrebnejše."

"To vem; pa še nekaj je."

"Da ni natančno zapisal, kako je ranjen, težko ali lahko."

"To je, to jel!" je viknil Gozdnik. "Lahko bi bil napisal, mirnejša bi bila moja duša, marsikaj bi ji bilo prizanešeno. Ali mi mogoče, da je ob roko? Pomislite!"

Zopet se je ustavil in strmel v Hrastarja.

"To bi bilo grozno, pomislite, grozno! Kaj naj bi počel potem doma, kako naj bi delal — brez roke?"

"Morda ni tako hudo," je tolajil Hrastar.

"Ako bi ne bilo, bi bil pisal drugače," je vztrajal starec.

"Kaj naj dela, brez roke, vas vprašam."

"Ne razburjajte se. Kmalu boste videli, da je vaš strah nepotreben," je zopet tolajil Hrastar.

Starec je molče stopal dalje poleg Hrastarja in kmalu z glavo. Na oglu se je zopet ustavil in njegova roka je stisnila palico še tesneje, kakor bi jo hotela zdrobiti.

"Bolje bi bilo, da je umrl, aktu ima biti brez roke."

Hrastarju je postajalo temno, starec se mu je smilil. Prijel ga je pod pazduho in ga peljal dalje kakor otroka.

"Tam je bolnišnica," je dejal čez nekoliko hipov Hrastar, kakor na veliko svetlo poslopje na samotnem tugu.

Starec je dvignil oči in se stresel. Nehote se mu je noga zopet ustavila.

"Pogum, Gozdnik! Nič ne bo hudega," ga je vzpodbujal Hrastar. "Razveselil se vas bo sin, vaš prihod bo pospešil njegovo ozdravljenje."

Toda Gozdnik se ni premaknil. Njegovo oko je bledilo nekam v daljavo, kakor bi iskalo ničesa v davno minuli časih.

"Kako že pravi svato pismo?" je izpregovoril čez dolgo kakor samemu sebi. "Orchi starišev se bodo maščevali nad otroci do—"

Njegov glas je zamrl kakor bi vtovnil nekje za gore. Hrastarja je zateblo po udih, dasi je stalo solnce visoko na nebu in grela kakor poleti.

"Sediva za hip na ono-le klopi," je dejal starec tilho. "Ne morem naprej."

Ko sta sedela tsko drug poleg drugega, je stave položil svojo uvelo desnico na Hrastarjevo roko in govoril:

"Zdi se mi, da je prišel čas maščevanja. Dolgo let mi je prizanesal Gospod, pozabil sem bil že na svoj greh. Kakor naj vam povem. Mlad sem bil, razposajen, lahkomineln. Očetova beseda ni izdala ničesar, moj dom je bila gostilna. Ko je očeta minila potrpežljivost, ko je videl, da ne pomaga lepa beseda in svarilo, je dvignil nad menoj šibo. Zal, prepozno. Iztrgal sem mu šibo iz rok in ko me je hotel prijeti, sem ga udaril v svoji besnosti z desnico po plešavi glavi."

Starec je umaknil roko. Hrastarjeve ter si zakril oči. Krvčevito se je streslo njegovo telo in se zvijalo v bolesti.

Hrastar ni mogel dolgo izpregovoriti. Razna čustva so prekipevala v njem in si nasprotovala.

"Bog ni samo pravičen. On je tudi neskončno usmiljen," je dejal čez nekoliko hipov. "Videl je vaš kes in vašo pokoro že naprej, zato je prizanesel simu. Pojdiva."

Počasi sta stopala Gozdnik in Hrastar po širokih položnih stopnicah v prvo nadstropje. Vojaska bolnišnica za silo je bila nastanjena v veliki mestni šoli. Po hodnikih ob oknih so stali vojak z obvezanimi glavami, da so se smentertja komaj videli oči izmed tesnih očev. Vsi so bili videti dobre volje in so se živahno razgovarjali med seboj.

Gozdniku je takoj odleglo. "Ako mu ni hujšega, kakor tem le tukaj, tedaj bo dobro hvala Bogu!" si je mislil in živahneje stopil poleg Hrastarja. Vstopila sta v veliko svetlo sobano. Na sredi je bila dolga miza in na njej nebrotj čevlčič v toplih vazah. Vskovrstnih

Čudni slucaji v dežju krogel

Na vseh frontah sedanje vojne streljajo, tu in tam iz vseh pušk in vseh strojne prava toča krogel. Število izstreljenih krogel znaša milijone. S temi pa se poveča tudi možnost izrednih poti, ki jo ta ali ona krogla napravi. Ker k sreči vsaka krogla ne zadene, jih na tisoče in tisoče sfrči po zraku tjavendan in v vrsti tolikih slučajev se zgrade tudi izredni, ki so le redkokdaj ponove. Tako so v vojni med 1914-1918 našli večah na tleh nemške in francoske krogel, ki so v zraku trčile skupaj in se v hipu zgnetele v čudno kepo svinca in padle na tla. Če pomislimo, kako velik je prostor, po katerem sovražne vrste streljajo druga proti drugi in v kako različnih časih sprožijo svoje puške eni in drugi, pa se dve majhni krogli na tej poti najmeta, in se zalečita druga v drugo, to je pač čudaj, ki ga je v naprej kar težko preračunati.

Pa tudi po topovskem streljanju so se dogodili taki izredni primeri. V berlinskem muzeju orožja je razstavljen top, ki mu je prav v trenutku, ko je bil že mabit, v cev priletela granata iz sovražnikovega topa. Top je sicer raztrgal, vojaku pa se k sreči ni zgodilo nič. Vsi se še spominjamo neke slike z avstrijsko-ruske fronte, ki je predstavljala topovsko cev, v katero je priletela granata iz sovražnikovega topa in jo tako razgnala na vse strani, da je bila videti kot široko odprt evet.

Pred nekaj meseci je bil v Sidneyu v Avstraliji operiran neki bivši vojak, ki ga je v svetovni vojni zadela krogla v ramo. Ni si iz tega nič storil, ker je mislil, da ga je samo malo oplazila. V poznjših letih pa je v križu začel čutiti bolečine. Bolelo ga je tudi v trebuhu in slednji se je dal operirati. Iz hrbita so mu potegnili kroglo ki je pred tolikimi leti pri rani prišla v telo. V letih je neopazno napravila precej dolgo pot in šele, ko se je jela plaziti ob hrbitenci, je z bolečinami opomnila moža, da je še v telesu.

Ko so Japonci oblegali neko kitajsko mesto, je z okna neke goreče hiše padel strel in krogla je zadela japonskega častnika, ki je obležal na mestu mrtve. Japonci so takoj planili v hišo in jo z vso natanč

nostjo preiskali, toda nikogar niso našli. Pač pa so na nekem oknu našli revolver, na katerem se je poznalo, da je bil pred kratkimi izstreljen in krogla, ki so jo potegnili iz častnikovega telesa, je spadala v to cev. Ko je ogenj prišel do nabitega revolverja, je ta sam od sebe izstrelil edino kroglo, ki je bila v njem in prečuden slučaj je hotel, da je krogla mojstrsko zadela.

"ODPRTA NOČ IN DAN SC GROBA VRATA ..."

V Waukegan, Ill., je dne 18. novembra umrla Mrs. Mary C. Polansek, roj. Dular, stara 64 let in doma iz Novega mesta na Dolenjskem. V Ameriki je živela 45 let in tu zapuša žalujočega moža, dva sinova, hčer in pastorka.

V No. Chicago, Ill., je dne 25. novembra po dve in pol leta trajajoči bolezní umrl Jos. Zupančič, star 61 let in rojen v Sv. Mikaelu na Dolenjskem. Zapuša žalujočo ženo, pet sinov in hčer.

V Toronto, Ont., je dne 19. nov. umrl Ivan Avsec, star 47 let in rojen v Viševku, Stari trg pri Raketi na Notranjskem. V stari domovini zapuša mater, dva brata in sestro, v Cleveland pa tretjega brata.

This Year...

Give the gift that signifies America is not to be caught napping.

DEFENSE BONDS STAMPS

DVE IGRALKI O SVOJIH VLOGAH.

Francoska filmska igralka Gaby Morlay je opisala svoje občutke, ki jih doživlja, kadar gleda sama sebe na platnu v kinu. Z največjim zanimanjem sledim razvijajočemu se dejanju na platnu, marsikaj opazim, kar mi pomaga k popolnejšemu spoznavanju svojega lastnega bistva in po vsaki predstavi dobim nove ideje in misli, ki mi pomagajo, da se izpopolnjujem in popravljam. Kadar gledam sama sebe na platnu, sem kakor v dobri šoli, ki me vzpodbuja, uč. vzgaja."

Rosay je o tej zadevi izjavila: "Ko sem se prvič videla v večji vlogi, sem imela občutek, da gledam nekakšno svojo sestro, dvojčka in ta občutek imam v neki meri še vedno, kadar gledam sama sebe v kinu. Z največjim zanimanjem sledim razvijajočemu se dejanju na platnu, marsikaj opazim, kar mi pomaga k popolnejšemu spoznavanju svojega lastnega bistva in po vsaki predstavi dobim nove ideje in misli, ki mi pomagajo, da se izpopolnjujem in popravljam. Kadar gledam sama sebe na platnu, sem kakor v dobri šoli, ki me vzpodbuja, uč. vzgaja."

Poučni spisi

- ANGLEŠKO SLOVENSKO BEHILO.** Sestavil dr. F. J. Kern. Vezan. Cena \$2.00
- BODOČI DRŽAVLJANI naj naredo knjižice — "How to become a citizen of the United States"**
v tej knjigi so vsa poljska in soko-ni za naseljence. Cena 35 centov
- DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK,** spisal Franjo Dular. 278 strani. Cena trdn vs \$1.50
Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; silbe.
- GOVEDOREJA.** Spisal R. Legvart. 142 strani. S slikami. Cena \$1.—
- KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU.** 111 strani. Cena 50c
- MLEKARSTVO.** Spisal Anton Pavc. S slikami. 188 strani. Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh. Cena 50c
- OBETNO KNJIGOVODSTVO.** 258 strani. Vez... Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno klijčavničarstvo ter sel-solivarstvo. Cena \$1.—
- ODKRITJE AMERIKE,** spisal dr. MAJAR. Trlje deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vs Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c
- UMNI ČEBELAR.** Spisal Frank Laskmayer. 163 strani. Cena \$1.—
- ZDRAVILNA ZELIŠČA.** 62 strani. Cena 25c

Naročite pri:
Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street, New York, N. Y.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisał: I. WINDER.

144

Jovanović ni hotel izdati, da podvzema svoj korak po nalogu srbske vlade; kajti ta seveda ni smela misliti ne slutiti, da se pripravljala na Franca Ferdinanda atentat. Poslanik je nastopil zelo skromno, proseč, naj sme i zraziti finančnemu ministru, ki so mu poverjene bosanske zadeve, nekaj pomislekov, ki jih zbujajo prestolonaslednikovo nameravano potovanje na ju. "Srbija," je rekel poslanik, "je po albanski rešitvi, ki jo je dosegla dunajska diplomacija, izgubila znaten del dobička, ki ga je dobljena vojna obetala zmagovalcem. Zato prevladuje pri velikem delu srbskega prebivalstva mnenje, da je Avstroogrška Srbom kaj malo naklonjena. Prireditvev manevrov v Bosni, ki meji ob Srbijo, občuti ta del srbskega prebivalstva kot izživljanje. Seveda je jasno, da ne zaupneži nima prav; saj se manevri ne bodo vršili ob srbski meji, temveč globoko v notranjosti Bosne. Vendar pa je treba računati s temperamentom zlasti mladih ljudi, ki se dajo v svoji vročekrvnosti tako radi zanesti, da store kaj nepremišljenega. Zdaj poročajo listi, da se je avstrijski prestolonaslednik sklenil udeležiti manevrov in obiskati deželno glavno mesto Sarajevo, to pa celo na dan 28. junija, na Vidov dan, na srbski narodni praznik, ki zbujajo v vsakem srbskem domoljubu prav posebno vroča čustva. Upravičena je misel, da bi se utegnulo zgoditi v takšnih okoliščinah kaj nepopravljivega. Poslanik si šteje zaradi tega v dolžnost, da opozori ministra na nevarnost, ki gotovo ne bi več obstajala, če bi prestolonaslednik prelozil obisk Bosne na kasnejši čas."

"Ali ne bi mogli točneje opredeliti nevarnosti, ki jo naznačujete, ekscelence?" je vprašal Bilinski.

"Se točneje? Ekscelence, ne samo meni, ampak tudi ekscelenci Potiorcu v Sarajevu utegne biti znano, kako rada se sproži puška v razburjenih dneh. Sicer pa sloni vse, kar sem pravkar rekel, samo na domnevah."

Bilinski se je zahvalil in jel ugihati, kaj naj stori. Prestolonaslednik mu ni bil naklonjen; minister je bil varovaneec muhijskega kabineta v Schenbrunnu.

Franca Ferdinand je bil že nekajkrat neprijazno nastopil proti njemu. Niti vojaška pisarna niti prestolonaslednikov višji dvorniški urad nista bila smatrala za potrebno, da bi uradno ali vsaj neuradno obvestila ministra o nameravanem prestolonaslednikovem potovanju v Bosno. Zato si tudi on ni štel v dolžnost, da bi dostavil svarilo vojaški pisarni, ali prestolonaslednikovem višjemu dvorniškemu uradu. Bilinski je s poročil ministru vnatjih zadev vsebino svojega razgovora s srbskim poslanikom, češ, naj Berchtold posvari prestolonaslednika, ako hoče.

Berchtold je smehljaje se vzel poročilo na znanje. "Ali so ti Srbi smešni!" se je namuznil. "Če nas ti svarijo, prav gotovo ni nevarnosti. S takšnimi neumnostmi nadvajode ne bom vznemirjal. Potiorek naj dobro pazi, to zadostuje."

Berchtold je opomnil generala Potiorca, naj "dobro pazi." Potiorek je zabavljal:

"Ti pametni gospodje na Dunaju mislijo, da so se z žlico najedli modrosti. Dobro naj pazim! — Kakor da ne bi že tako dovolj pazil. In kakor da ni vsa ta odgovornost na mojih ramah!"

Pot v Sarajevo.

Železniški uradnik Ciganović je bil s svojimi učenci zagovorjen. Princip, Grabež in Čabrinović so se s strastno vneto učili streljanja. Piščala jim je bila že po dveh dneh domača stvar nič več ne strašna in uporna. Vsi trije so bili dobre glave; celo strogi podčastnik, ki je zamenjal železniškega uradnika, je moral priznati njihovo spretnost. Strelišče je bilo njihovo, poskrbljeno je bilo, da jih ni nihče motil.

Princip in Grabež sta se lahko vadila vsak dan po nekaj ur. Čabrinović, ki je še vedno delal v državni tiskarni, je stoprav po delu ves utrujen in upehan prihajal na strelišče. Pogled na orožje in na tovariša mu je preganjal trdnost. Princip in Grabež sta streljala močje in zagrizeno. Črkostavec je moral hočeš nočeš brzdati svojo zgovornost, ki je bila ostalim zopna; to mu je bilo težje od streljanja. Gimnazijca sta se ogibala vsakega razgovora s Ciganovičem in podčastnikom. Ne le, da nista marala govoriti, ampak celo misliti sta se branila. Na nič ne misliti, ničesar ne preudarjati, ničesar ne tehtati; slo je samo zato, da si izurita oko in roko.

Upali so, da jim bodo pustili mnogo časa, dovolj, da postanejo izvrstni strelci. A že dne 28. maja je prišel Ciganović pred jutrnjim svitom k Principu in Grabežu na stanovanje — gimnazijca sta imela skupno sobico z eno posteljo — in rekel, da pouka v streljanju ni moči nadaljevati, ker je neki častnik ki namenu zornikov ni bil prijazen, nekaj zavohal o njihovih obiskih na strelišču.

To sicer ni nesreča, ker imata Princip in Grabež že dovolj zanesljivo roko; Čabrinović, ki še ni povsem izvežban, naj pač pomaga v skrajni stiski. Po tem naznanilu je Ciganović rekel: "Jutri morate izgnati!"

Jutri? Že jutri? Za nekaj trenutkov je gimnazijecema zastalo srce. A takoj sta se zbrala. Prevzela sta orožje, ki ga je bil Ciganović prinesel; šest bomb in štiri pištole. Dobil sta zavojček, v katerem je bil cikankali; kdor po atentatu ne bi utegnil pobegniti, je imel dolžnost, da se tisti mah zastrupi. Tudi denar sta dobila; malo, skoraj premalo. Železniški uradnik je očividno pred velikim dnem ni hotel odvaditi ju stradanja. Dobil sta končno tudi listek, na katerem sta bili napisani dve črki: M. C. Milan Ciganović je zatrdil, da jim bo ta listek odprl tajni predor, ki jih privede v Sarajevo. Prva postaja je Šabac, kjer naj se z listkom izkažeta.

Drugo jutro so nastopili pot blede, nemi in grozničavi, čeprav se je obetal lep pomladni dan. Na majhnem parniku so odpluli po Savi proti Šabcu. Mnogo ljudi je sedelo in stalo okrog njih, kmetov in zaspanih malomeščanov. Čabrinović ni dolgo vztrajal v otrplosti; živahni dirindaj na parniku ga je delal veselega, zahotelo se mu je, da bi bila tudi tovariša dobre volje.

(Nadaljevanje prihodnjšč.)

Ali se da človeško življenje podaljšati

Profesor fiziologije na univerzi v Chicagu A. J. Carlson piše o tem, kaj more moderna veda povedati o vzrokih človeškega staranja in kakošne izgledne imajo na uspeh poskusi, da bi se človeško življenje podaljšalo. Temeljni činitelj vseh čimteljev, ki skromno odločajo o visoki starosti, je dednost. To pomeni, da bi se človek postaral in umrl, če tudi bi se posrečilo obvarovati ga vsch nalezljivih boleznih, ustvariti mu idealno življenje in delovne pogoje in odrediti mu samo toliko fizičnega in duševnega dela, kolikor ga lahko brez najmanjše škode opravi njegova duša in telo.

Kako visoko starost bi dočakal, o tem bi v takem idealnem primeru odločila samo dednost, odnosno podedovanost vseh telesnih in duševnih lastnosti. Vsaka prirojena lastnost vpliva na dolgot življenja. To pa seveda ni pri vseh ljudeh enako. Ker je pri vsakem organu iz skupine vitalnih organov, kakor so srce, jetra, pljuča, ledvice, ščitna žleza, trebušna slinavka, pa tudi žleze z notranjo sekrecijo za življenje nujno potrebna, bi v tem idealnem primeru odločil o celotni starosti tisti organ, ki niti je po prirojenosti določeno najkrajše življenje.

V dejanskem življenju se pa zastira ta naravni nastop starosti, pospešuje se z nekoliko kratnim naporom zunanjih in notranjih činiteljev. Tisti organi ki pod tem naporom najholy trpi, se prezgodaj obvladijo in tako prevzame najprej

obrabljeni organ besedo o človeški usodi, on postane življenjska ura osebnosti, ki pomenijo njeni kazalec na dvanajsti smrt.

Izredno važen organ je v tem pogledu srce, z ožiljem, pa tudi ledvice. A tudi žleze z notranjo sekrecijo trpe tako, da jih smatrajo mnogi za usodno življenjsko uro. V začetku, ko so jeli učenjaki spoznati važnost hormonov, so to nalogo pripisovali zlasti spolnim žlezam, kar je privedlo približno pred 20 leti do praveate poplave pomlajevanja. Zdaj je pa znano, da prav spolne žleze sploh ne vplivajo na dolgot človeškega življenja. Če bi ne bilo tako, bi morala vplivati na dolgot življenja na eni strani kastracija, na drugi pa prenos svežih žlez na telo. Ne eno ne drugo pa takoga vpliva nima. Kastrirati lahko žive zelo dolgo, a ljudje, ki so dobili sehotmon, se jim življenje ni niti podaljšalo niti skrajšalo. Prej lahko odločajo o dolgem življenju druge notranje žleze z notranjo sekrecijo, posebno nadledvice in trebušna slinovka. Ker pa ti organi zelo trpe, in so zelo nežni, lahko otopel z drugimi in normalnejo tako življenjski kazalec na 12.

Kar se pa tiče seh ter organskih darovalcev življenja, je odvisna dolgot življenja ne glede na dedne činitele v veliki meri od življenjskih pogojev. V pogojih delujoča činitelja lahko razdelimo v štiri skupine: infekcija, dieta, delo in strupi. O infekcijah za sedaj lahko rečemo, da nobena nalezljiva bolezen ne podpira

dolgega življenja. O dieti je ugotovil prof. McCay s Cornellove univerze zaenkrat samo na belih podganah, da se da življenje teh živali izredno podaljšati, če jih hranimo z zelo dobro hrano, samo če je je malo, tako da so podgane vedno nekoliko lačne. V tem primeru se da rast z nekoliko tednov podaljšati na dve leti. Toda za sedaj bi se zdravniki še ne mogli čutiti upravičene, da bi prenesli take rezultate podgan na ljudi in da bi svetovalni zažvevat otroško rast, recimo do 30. leta in da bi se tako doseglo podaljšanje življenja.

Vendar pa lahko sklopamo iz McCayevih poskusov, da je deloma odločilen za individualno dolgot človeškega življenja padec temeljnega življenjskega procesa.

O delu tudi ni znano, ali dolgemu življenju koristi ali škoduje. Kdor ne dela, je često nagnjen k splošnemu odporu proti življenju in k degeneraciji. Pa tudi človek, ki telesno in duševno intenzivno dela, lahko zaradi izčrpanosti degenerira. To poglavje je eno izmed najmanj raziskanih. Strupi vplivajo na dolgot človeškega življenja in sicer tisti, ki jih imenuje prof. Carlson civilizacijski. Med te spadajo alkoholi in alkaloidi v pijacah, tobak, svinec, srzen, klor, eink in druge kovine in nekovine, ki jih sprejme moderen človek vase s sadjem, konzervirano hrano ali neposredno iz zraka, kamor jih izdihava vsak dimnik, vsaka delavnica.

Zdravnik ugotovi zdaj večidel samo akutno kronično zastrupljenje z enim izmed teh strupov. Organizem je pa lahko le nekoliko zastrupljen in to se večinoma ne da ugotoviti. Če upoštevamo vse to, lahko rečemo, da ni mnogo izgledov, da bi smel zdaj kdo predpisovati tak recept na dolgo življenje, kakršnega bi se mogel navaden človek držati. Z drugimi besedami rečeno, učenjaki nam do sedaj še ne morejo odgovoriti na vprašanje, ali se da človeško življenje podaljšati.

Razveselite za Božic svojega prijatelja!

Posljite nam \$2.— in mi mu bomo v Vašem imenu pismeno vočili božične praznike, poleg tega mu bomo pošiljali tudi štiri mesece "Glas Naroda."

Uverjeni bodite, da bo Vašega vočila in božičnega daru resnično vesel.

Uporabite ta naročilni listek

"GLAS NARODA",
216 West 18th St., New York

Posljite za _____ meseca (cev) "Glas Naroda" na naslov: _____

Moje ime je: _____

Moj naslov: _____

Tukaj priložim M. O. za \$ _____

Pričnite pošiljate dne _____

Za 4 mesece \$2.—

Za pol leta \$3.—

Za celo leto \$6.—

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI
Zbirka 9 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v Clevelandu. Cena — \$1.50

Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor \$0

ŠEST NARODNIH PESMI za moški zbor \$0

ŠEST NARODNIH PESMI za mešani zbor \$0

Franz Venturini—ŠEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV \$0

Ferdo Juvanec—12 MLADIH LET, moški zbori \$0

Peter Jereb—OSEM ZBOROV (mešani in mešani) \$0

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Mar ko Bajuk \$0

Slovenske narodne pesmi za tamburice zbor (Bajuk) \$0

Gom šel na planince, (Bajuk), podpuri \$0

ZA CITRE:

Poduk za citre. — s svečki — (Koteljaski) ..... 2—

ZA KLAVIR:

Buri pridejo. — Korčulica \$0

100 narodnih pesmi za moški in mešani zbor, Emil Adamič ..... 1—

FANTJE NA VASI, 18 narodnih za moški zbor, Ciril Pregež \$0

VASILIJ MIRK in A. GROBING: Vetrice; Pa gradil \$0

FERDO JUVADEC:
Zjutraj \$0
Slovenska \$0

PETER JEREB: Felto roča; VASILIJ MIRK: Podokolica \$0

ZORKO PRELOVEC:
Ko so fantje proti vasi \$0
Le enkrat še \$0
Slava delu \$0

HR. VOLARIČ: Ročmarin; JOS. PAVČIČ: Potrkan ples \$0

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska lira, (Holmar) \$0

Orlovke himne (Vodopivec) \$0

Slovenski akordi, 22 mešanih in moških zborov (Kari Adamič) \$0

Trije mešani zbori (Glasbena Matica) \$0

V pepelnini noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Sattner) \$0

Mindni, pesmi za mladino s klavirjem (E. Adamič) \$0

Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in solo \$0

Naši himni, dvojezonsko (Lahmar), II. zvezek, moški zbori \$0

NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Mar ko Bajuk \$0

Slovenske narodne pesmi za tamburice zbor (Bajuk) \$0

Gom šel na planince, (Bajuk), podpuri \$0

ZA CITRE:

Poduk za citre. — s svečki — (Koteljaski) ..... 2—

ZA KLAVIR:

Buri pridejo. — Korčulica \$0

100 narodnih pesmi za moški in mešani zbor, Emil Adamič ..... 1—

FANTJE NA VASI, 18 narodnih za moški zbor, Ciril Pregež \$0

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

ter se tudi spretno izognil kazenskemu pregonu, odločil pa se je, da se bo odslej pečal samo z velikimi posli. Našel je izumitelja avtonatskega fotoaparata in je izum odkupil za smešno ceno ter dobil ljudi, ki so mu dali na razpolago težke milijone za industrijsko izabljanje izuma. Zopet si je opomogel in začel dajati posojila občinam. Ker je pri špekulacijah zopet izgubil milijone, si je pomagal s sleparijo. Izdal je ponarejene vrednostne papirje za posojila in na ta način dobil ogromne kredite.

Končno so upniki spravili, da ni vse v redu v njegovem poslovanju. Revizija je ugotovila, da je primanjkljaja okoli pet milijard dinarjev. V ječi se je Hatry spreobrnil, postal je pravecati asket in filozof ter hoče biti tudi odreditelj in največji dobrotnik človeštva. Lani je bil pomiloščen in izpuščen iz ječe, pred dnevi pa je izdal senzacionalno knjigo "Lanč premaga temo" v kateri razlaga, kako bi bilo mogoče zagotoviti večni mir na svetu in rešiti človeštvo vsaga trpljenja. Hatry je izdelal načrt, po katerem bi bilo mogoče izvesti v velikanskem obsegu nekakšno drugo preseljevanje narodov v redko naseljene dežele.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES OKIOMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

Molitvenike

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd. imamo v zalogi dosti nabožnih knjig, predvsem

Slovenski molitveniki:	NEBESA NAŠ DOM — (št. 415) 2 1/2 x 4 1/2 inčev — 384 inčev Cena 75c
KVIŠKU SRCE 2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani vezava umetno 25c	SVETO PISMO ..... \$3.—
KVIŠKU SRCE — (št. 355) 2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani v beleu celoidu 50c	(Ker se nam je posrečilo dobiti te molitvenike po zelo nizki ceni, jih tudi moremo prodajati po gori o značeni ceni. Zaloga pa ni opečno velika, zato jih naročite čimprej, da vam bomo mogli z njimi postreči.
KVIŠKU SRCE — (št. 408) 2 1/2 x 3 1/2 inčev — 224 strani Cena 75 centov	Angleški molitveniki:
RAJSKI GLASOVI — (št. 408) 2 1/2 x 4 1/2 inčev — 255 strani vatevil Sr. Križev Pot Cena \$1.50	(ZA MLADINO)
RAJSKI GLASOVI — (št. 416) 2 1/2 x 4 inčev — 255 strani vatevil Sr. Križev Pot Cena \$1.50	Key of Heaven fino vesavo ..... \$5 v umje vezavo \$5
SKRBI ZA DUŠO (št. 416) 3 x 4 1/2 inčev — 612 strani Cena \$1.75	CATHOLIC POCKET MANUAL v fino umje vezavo ..... 1—

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.